

INSTRUMENTY NOWEGO ZARZĄDZANIA
FINANSAMI PUBLICZNYMI
W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

INSTRUMENTY NOWEGO ZARZĄDZANIA
FINANSAMI PUBLICZNYMI
W WYBRANYCH KRAJACH
UNII EUROPEJSKIEJ

Pod redakcją naukową
prof. zw. dr hab. Eugeniusza Ruśkowskiego

Temida2
Białystok 2011

© Copyright by Temida 2

Białystok 2011

Rada programowa Wydawnictwa Temida 2:

Leonard Etel, Marian Grzybowski, Adam Jamróz, Dariusz Kijowski, Cezary Kosikowski, Adam Lityński, Emil Pływaczewski, Stanisław Prutis, Eugeniusz Ruśkowski, Walerian Sanetra, Halina Świączkowska, Bogdan Wierzbicki

Redaktor naukowy wydawnictwa: Halina Świączkowska

Żadna część tej pracy nie może być powielana i rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i w jakikolwiek sposób (elektroniczny, mechaniczny), włącznie z fotokopiowaniem – bez pisemnej zgody wydawcy.

ISBN 978–83–62813–03–2

Opracowanie graficzne i typograficzne:

Katarzyna Frąckiewicz

Projekt okładki:

Jerzy Banasiuk

Redakcja techniczna:

Jerzy Banasiuk

Tłumacze: Piotr Jaskólski, Urszula K. Zawadzka–Pąk

Korekta:

Bogumiła Manciewicz

Wydawca: Temida 2

Przy współpracy i wsparciu finansowym

Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku

Spis treści

EUGENIUSZ RUŚKOWSKI	
Wprowadzenie	7
KRYSTYNA PIOTROWSKA–MARCZAK	
Współczesne kierunki zarządzania finansami publicznymi	9
MICHEL BOUVIER	
Konstytucjonalizacja wieloletniego programowania finansów publicznych we Francji	30
MARIE–CHRISTINE ESCLASSAN	
Logika planowania zadaniowego i ewolucja kontroli finansów publicznych we Francji	44
MAGDALENA GODEK–BRUNEL, STÉPHANIE CARPENTIER	
Wybrane problemy opracowywania i wdrażania mierników we francuskim budżecie zadaniowym	60
MARTA POSTUŁA	
Budżet zadaniowy w Polsce – osiągnięcia i wyzwania na przyszłość	83
JANUSZ STANKIEWICZ	
Wieloletni plan finansowy państwa w Polsce w świetle pierwszych doświadczeń jego obowiązywania	108
JOANNA M. SALACHNA	
Stan aktualny i perspektywy zmian wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego w Polsce	128

URSZULA K. ZAWADZKA-PĄK

Instrumenty nowego zarządzania finansami publicznymi w Wielkiej Brytanii.....	151
--	-----

EUGENIUSZ RUŚKOWSKI

O potrzebie prowadzenia badań porównawczych w zakresie reformy
zarządzania finansami publicznymi w Unii Europejskiej,
ze szczególnym uwzględnieniem reform planowania finansowego.. 177

Bibliografia	201
--------------------	-----

Streszczenie (w jęz. francuskim i angielskim)	209
---	-----

WPROWADZENIE

Celem przedmiotowej monografii jest przedstawienie podstawowych instrumentów zarządzania finansami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem problemów ich kształtowania i realizacji w wybranych krajach UE. Monografia winna pokazać względną jednolitość tych instrumentów w poszczególnych państwach, uwzględniając rozwiązania i problemy szczególne. Rozważania skupiają się na dwóch nowych instrumentach zarządzania finansami publicznymi: budżecie zadaniowym i wieloletnim planowaniu finansowym, chociaż w pewnym zakresie obejmują także inne instrumenty tego zarządzania. Pod względem podmiotowym rozważania dotyczą głównie Francji i Polski. Kraje te są bowiem na zbliżonych etapach wprowadzania określonych instrumentów nowego zarządzania finansami publicznymi, przy czym Francja rozpoczęła te procesy kilka lat wcześniej – niemniej twierdzi się, że jest dopiero w połowie drogi reformowania finansów publicznych. Doświadczenia Francji i Polski w zakresie reformy finansów publicznych przebiegają więc w znacznej części równoległe i niezależnie od siebie, mogą mieć więc wzajemnie konstruktywny wpływ na dalszy przebieg zmian. Punktem wyjścia, a jednocześnie dodatkowego odniesienia są także doświadczenia Wielkiej Brytanii. To właśnie w tym kraju powstała nowoczesna koncepcja nowego zarządzania finansami publicznymi, z dużym powodzeniem realizowana w praktyce. Odmienności systemu instytucjonalnego i prawnego Wielkiej Brytanii utrudniają dokonywanie bezpośrednich porównań z krajami Europy kontynentalnej, tym niemniej we Francji przyznaje się powszechnie, że miały one istotny wpływ na reformowanie tamtejszych finansów publicznych i państwa. W Polsce związek ten jest znacznie mniej dostrzegany, czego po-

wodem jest niewielka znajomość rozwiązań brytyjskich w omawianym zakresie. Z powyższych względów rozwiązaniom tym poświęcony został odrębny rozdział w prezentowanej monografii.

Przedmiotowe założenia merytoryczne pracy determinują jej strukturę. Niejako naturalnym jest rozpoczęcie rozważań od zasad i problemów ogólnych dotyczących współczesnych kierunków zarządzania finansami publicznymi, które prowadzą do szczegółowych problemów zarządzania finansami publicznymi w wybranych krajach UE (rozdział 1.). Druga część pracy dotyczy instrumentów nowego zarządzania finansami publicznymi we Francji, analizując wybrane przez autorów francuskich problemy w tym zakresie. Rozdział 2. monografii dotyczy więc wprowadzenia wieloletniego planowania finansowego do Konstytucji RF, rozdział 3. – ewolucji kontroli finansów publicznych z związku z nową logiką planowania zadaniowego, zaś rozdział 4. – problemów opracowywania i wdrażania mierników we francuskim budżecie zadaniowym. Kolejna część opracowania poświęcona została instrumentom nowego zarządzania finansami publicznymi w Polsce. Poszczególne rozdziały prezentują w tym zakresie: budżet zadaniowy w świetle najnowszych doświadczeń praktyki (rozdział 5.), Wieloletni Plan Finansowy Państwa w Polsce w pierwszym okresie jego obowiązywania (rozdział 6.) oraz stan aktualny i perspektywy zmian w zakresie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego w Polsce (rozdział 7.). Odrębny rozdział poświęcony został instrumentom nowego zarządzania finansami publicznymi w Wielkiej Brytanii (rozdział 8.). Monografię kończą rozważania dotyczące wagi porównawczych badań naukowych w doskonaleniu nowych metod zarządzania finansami publicznymi, w których w oparciu o rozwiązania i praktykę Wielkiej Brytanii, Francji i Polski sformułowano szereg wniosków ogólnych na użytek nauk finansowych i polityki finansowej (rozdział 9.).

W celu zwrócenia uwagi czytelników zagranicznych na przedstawione rozważania, monografię kończy obszerne streszczenie w języku angielskim i francuskim.

Prof. zw. dr hab. Eugeniusz Ruśkowski

Białystok, czerwiec 2011 r.